

Bir Şair En Çok Kendi Yahut “Otel Odaları” Üzerinden Şiirin Kaderine ve Kaderin Şiirine Dair

Mehmet AYCI

Başlık uzun oldu; yazı uzun olmayacak.

Bir şairin bir şiirinin, bilemediniz birkaç şiirinin yaygın bilinir olması şairin diğer şiirlerini çoğu zaman gölgede bırakıyor. Sesi gür çıkan şiirlerin diğer şiirleri bastırması gibi bir şey bu belki de. Burada bir kolaylıkla/kolaycılıkla birlikte bir doğallık da yok değil. Halkın kulağı sesin şiddetine göre dikkat kesiliyor; bu doğal. Yüksek ses arasında insanın kalbine işleyen bir mırıltının, bir çığlığın fark edilmesi için ayrı ve özel bir dikkat gerekiyor; bu ise kolaycılıkla/kolaylıkla fark edilmeyecek bir durum. Yüksek sesli şiirlerle yahut sesi yükseltilen şiirlerle bahsettiğimiz, varlıksal anlamda ses değeri yüksek şiirlerin aynı dergilerde yayımlanması, aynı kitapta bulunması durumu değiştirmiyor. Biraz zaman gerekiyor belki, özel bir tutumla ses değeri yüksek şiirlere ayrı bir dikkat gerekiyor diyenler olabilir; bunun şiire bakışta dar ve ilgili alan dışında genel bir tanınırlık, bilinirlik sağlaması çok da rastlanan bir şey değil.

Necip Fazıl ismini duyan insanın aklına ilk “Sakarya Türküsü”, “Zindandan Mehmed’e Mektup”, “Destan” gibi yüksek sesli şiirlerin gelmesi ve bu şiirler üzerinden oluşan, bu şiirleri tamamlayarak oluşan eylemci şair Necip Fazıl portresi ziyadesiyle eksik bir portre... Dönemsel olmasıyla eksik... Andığımız şiirlerin ifade ve ima ettiği ortam olmasaydı bu şiirler olmayacaktı. Başka koşulların, başka dönemselliklerin şiiri olacaktı. Orada şairin kendisi elbette bir “destan” söyleyici olarak, bir acıyı destanlaştıran kişi olarak var. Ne var ki bu varlık da şairin, hele Necip Fazıl gibi bir mizaca sahip olan bir şairin yaygın bilinmesini artırırken, insanların aktüel duruş ve duyularını zenginleştirirken, bir ödevi yerine getirmekten, bir sorumluluğun gereğini yapmaktan, bir toplumsal süreçle hesaplaşmaktan çok da ileriye gitmiyor.

Andığımız şiirlerdeki söz sanatları, dili kullanma kudreti, keskinlik, taklit edilemezlik, taklit edilince hemen kendisini ele vermeyi kastediyoruz; sözcüklerin kusursuz yontulmuş taşlar gibi bir bina inşa etmesi de durumu değiştirmiyor.

Necip Fazıl

Kuşkusuz ne kadar birbirine benzerse benzesin, ne kadar aynı temaları, hatta aynı söz dizimini içerirse içersin her şiirden farklı bir şair portresi çıkarmak mümkün... Her cins şair, her ayrı şiirinde ayrı olarak kendisi... Bu kendilik tarihin, toplumun, tabiatın, bilginin şaire yüklediği misyonla alakalı olduğu kadar, “giydirilmiş kimlik” tarafıyla alakalı olduğu kadar yaratılmış kimlikle de alakalı... Şairin mizacı ve fitratı açısından “Otel Odaları” şiiri en baskın ve belirleyici olanı diyebiliriz.

Şiiri yeniden anımsayalım:

*“Bir merhamettir yanan, daracık odaların,
İsli lâmbalarında, isli lâmbalarında.*

*Gelip geçen her yüzden gizli bir akis kalmış,
Küflü aynalarında, küflü aynalarında.*

*Atılan elbiseler, boğazlanmış bir adam,
Kırık masalarında, kırık masalarında.*

*Bir sırrı sürüklüyor, terlikler tıpır tıpır,
İzbe sofalarında, izbe sofalarında.*

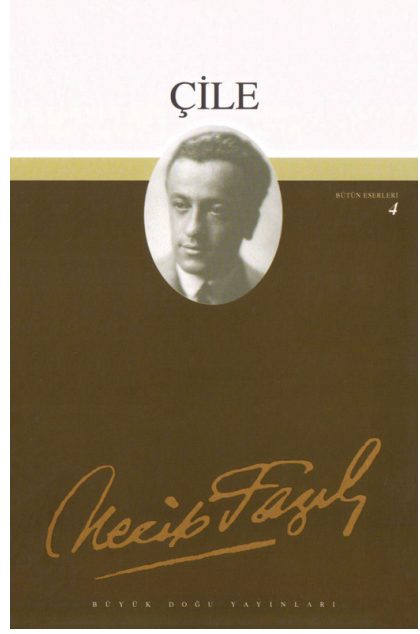
*Atıyor sızılarını, çıplak duvarda nabzı,
Çivi yaralarında, çivi yaralarında.*

*Kulak verin ki, zaman, tahtayı kemiriyor,
Tavan aralarında, tavan aralarında.*

*Ağlayın, aşınanız, sessiz, can verenlere,
Otel odalarında, otel odalarında!..”*

Nezir Taş

Dünya bir konaklama yeri... Şiirde han odası olmayıp otel odası oluşu güncelle/dönemselle ilgili... Mum yerine lamba, odaların aynalı olması, çarık yahut başka bir ayak giysisi yerine terlik olması da güncelle ilgili... Şairin otel odalarını içerden bilmesi de dönemsel; kendi kişisel tarihinde uğradığı otellerden kalma... Ancak şiirdeki genel evrensel acı, yalnızlık, evrensel gariplik, insanın dünya ile tanışmasıyla başlayan bir derinliğe ve yeryüzünün bütün kentlerini bütün otellerini kapsayacak bir genişliğe sahip... Hangi dilde söylenirse söylensin içerdiği muhtevadan bir şey kaybetmeyecek bir insanlık durumunu dile getiriyor şairimiz; yedi odalı şiirinde... Yinelemelerde verilen süreğenlik duygusu ise, bu durumun güncel/dönemsel olmadığını söylüyor başka anlam katmanlarıyla birlikte...

Necip Fazıl en çok “Otel Odaları” şiirinde şair olarak kendisi... Bütün dışsal kaygılardan ve giydirilmiş kimliklerden uzakta tamamen bir insanlık durumunu söylüyor çünkü... Çivi yaralarında sızılardan nabzını attırmak, tavan aralarında zamanın tahtayı kemirmesi gibi “ince hayal” sanatı, emsalsiz söyleyişler ayrı bir yazı konusu...

Necip Fazıl